

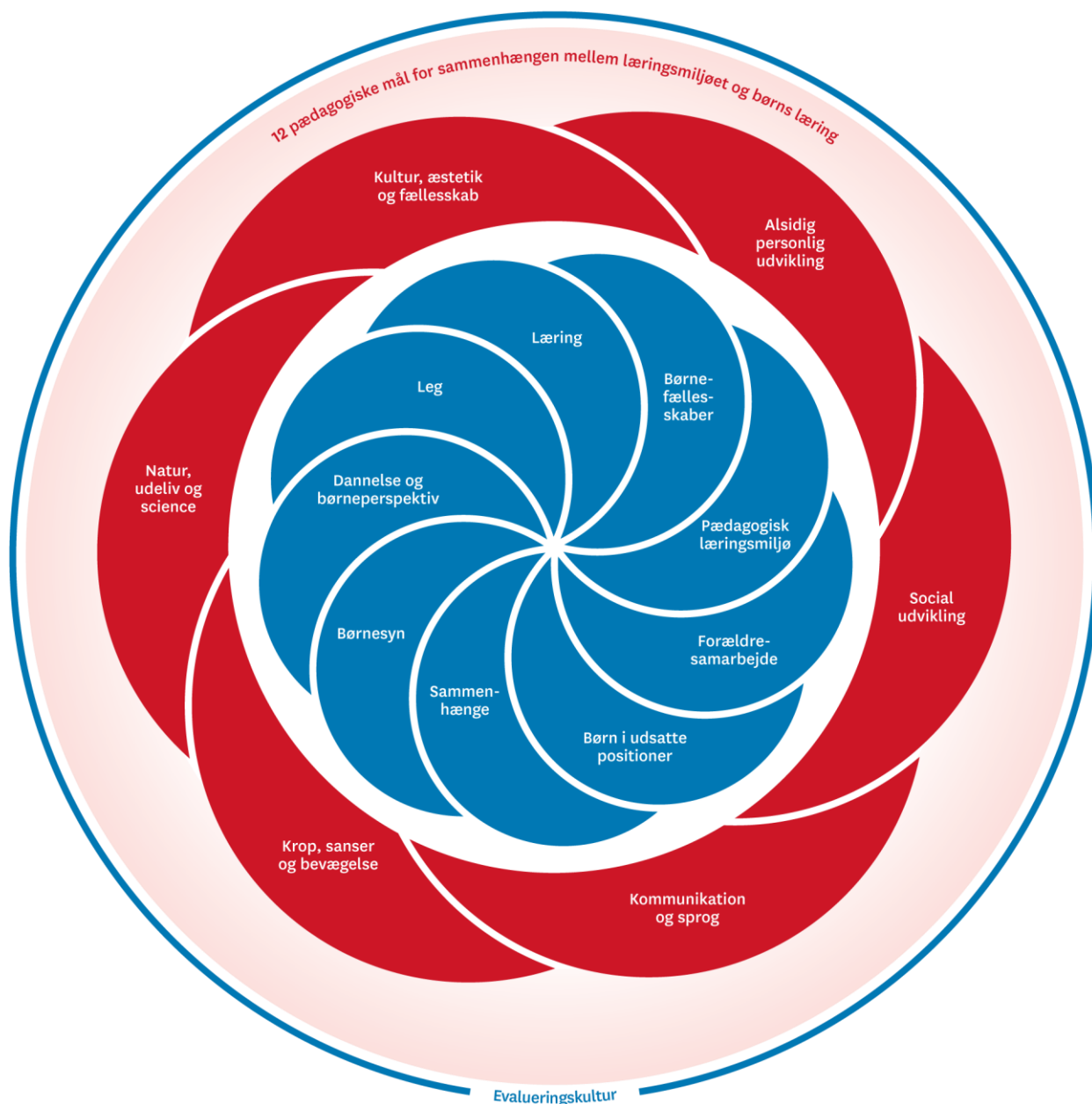
Pædagogisk læreplan for Eventyrskoven Frederiksdal

Version 1, februar 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold.](#)

I dokumentet her er der en del forklarende tekst om lovgivning og rammer for læreplanen.

Det fremgår med kursiv i indledningen af hver afsnit.

Hvem er vi?

Vi er en skovbørnehave beliggende på Vestlolland og normeret til 40 børn. Vi modtager børn fra de er 2 år og 10 måneder og de forlader os 1. april det år, de fylder 6 år. Qua vores geografiske placering rummer vi en del børn fra hjem med svage ressourcer såvel økonomisk som socialt.

Vi er ude hele dagen og hele året i skoven, hvor vi har et stort område med tipier, skurvogne med toilet og garderobe samt vores legeredskaber. Tidlig morgen og sen eftermiddag bruger vi vores hus, som ligger ved vejen. Her har vi også kontor og lidt mere køkkenfacilitet end i skoven.

Vi er en børnehave, der har stor fokus på naturen og inddrager den både i leg, læring, madlavning og motion samt at den har stor betydning i vores hverdag.

Vi har en stor andel af børn, der kommer til og fra vores børnehave med vores minibusser.

Vi arbejder ud fra følgende værdier som danner baggrund for alt hvad vi laver:

Fantasi: Fordybelse – skabe noget – skabende kreativitet – opgaveløsning.

Åbenhed: Åbne for alle slags børn, for børns forslag og ønsker, for forældre, for lokalsamfundet, skoler og andre institutioner.

Natur: Opleve alle årstiderne, stemningen – mærke vind og vejr – farver – roen, sanse – livet i "live" – dyr, planer insekter – mulighed for leg og alle slags aktiviteter med højt til loftet – fokuseret opmærksomhed – forundring, nysgerrighed, opdage.

Udvikling: Børnenes udvikling – medarbejdernes udvikling – børnehavens udvikling

Tryghed: Børnene er trygge ved at komme til en voksen – de kan sige farvel til forældre – forældre er trygge ved at aflevere.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi ser det enkelte barn og forholder os til, hvor de individuelt er i deres udvikling, og hvilke kompetencer de har. Det betyder, at vi ikke faste regler for alder i forhold til at sove eller renlighed. Vi finder løsninger i forhold til det enkelte barn. Vi taler om, hvordan de enkelte børn trives og danner relationer og hvordan vi kan støtte dem i deres udvikling. Vi har fokus på vigtigheden af leg og relationer mellem børnene.

Vi følger barnets spor og lytter til hvad de gerne vil og har af ønsker. Som individer og som gruppe og efterhånden arbejdes med de demokratiske processer, og at alle har en stemme. Det gælder i hverdagen når legen udvikler sig, og vi følger børnenes retning. Det gælder også, når der skal tages beslutninger om mad eller i forbindelse projekter.

Legen er omdrejningspunktet i børnehaven. Leg opfattes bredt med den helt frie leg uden voksen indblanding som ene yderpunkt og den meget styrede mere "aktivtetsprægede" leg som det andet. Vi ønsker, at alle aspekter er repræsenteret, men især vægter vi den understøttede og til dels afgrænsede leg. Dvs. de voksne sætter rammer i forhold til antal børn og fysisk placering af legen. Som voksne går vi med i legen, ikke for at styre legen men for at være en del af den og tale med børnene om det, der sker i legen. Går legen i stå hjælper vi dem videre. Den afgrænsede type leg er særlig gavnlig for den del af vores børnegruppe, der har forskellige udfordringer på områder som sprog og social udvikling. Vi tager hensyn til det enkelte barns behov og planlægger leg for mindre grupper af børn, som vi tænker har gavn af lidt mere understøttet leg. I alle legesammenhænge gælder det, at skoven har masser af plads til at lege, der kan nemt skabes nye områder for en leg, og der er masser af materialer tilgængelige som stimulerer fantasien. I de forskellige projekter, vi har, er lege også en vigtig del af det. Det kan være rollelege, hvor en gruppe børn går på jagt, eller sanglege der indeholder det emne, vi arbejder med. Vi arbejder meget med motorik, hvor børnene igennem deres lege på vores redskaber og ikke mindst omkring i skoven på ture udvikler motorik og sanser gennem deres lege.

Leg og læring går hånd i hånd. Vi har emner hen over året med forskelligt fokus i sammenhæng med læreplanstemaer. Herigennem foregår vores planlagte aktiviteter hvor børnene introduceres til emnerne. I sammenhæng med disse vælges lege, der dannes nye grupper med nye relationer. Vi støtter børnene i at udforske den natur vi er midt i og finder svar på deres spørgsmål – eller hjælper dem til selv at finde ud af det. I vores tre aldersopdelte grupper udfordres børnene tilpasset deres udvikling, det gælder inden for alle læreplanstemaer og begyndende læring omkring tal og bogstaver for de ældste.

Vi arbejder med at børnene føler sig som en del af et fællesskab i hele børnehaven men også i deres aldersopdelte grupper, hvor de opnår et tættere fællesskab. Vi arbejder med at dele op i mindre grupper for at styrke fællesskabsfølelsen, og vi arbejder med relationer både barn-barn og barn-voksen. Vi sætter tydelige rammer for, hvordan et fællesskab foregår, og hvordan vi behandler hinanden i vores børnehave.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

- Hverdags struktur med faste rutiner omkring måltider og faste roller for de voksne.
- Rutiner tilrettelægges efter antal af børn, deres alder og der tages hensyn til om nogle har brug for ekstra ro under måltider.
- Morgen og eftermiddag veksler mellem børnenes frie leg og spontane aktiviteter som enten børn eller voksne tager initiativ til.
- I vidt omfang lytter vi til børnenes ønsker om aktiviteter – under hensyn til vejret, den pågældende gruppes alder og forudsætninger.
- Formiddag ofte mere planlagte voksenstyrede aktiviteter i eller uden for børnehaven. Disse tilpasses så alle børn kan få noget ud af aktiviteten.
- Vi opdeler i mindre grupper under nogle aktiviteter, så børnene har en højere grad af voksenkontakt og alle børn kan komme til orde.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi værdsætter samarbejde med forældrene. Det gør vi opmærksomme på fra start under vores forventningssamtale med forældrene, som vi tager i forbindelse med opstarten i børnehaven. Vi ønsker en god dialog og kommunikation begge veje og opfordrer til, at forældrene dels tager imod vores forskellige tilbud

(herunder) samt, at de kommer til os med spørgsmål og betragtninger. Vi er selv åbne og ærlige i vores dialog omkring børnene og ønsker at skabe et tillidsfuldt forhold. Vores forældresamarbejde omfatter:

- Samtaler med forældre ved opstart, efter 3 måneder og derefter hvert efterår (børnehave-hjemstaler)
- Daglig kommunikation via vores intra med daglige billeder og dagbogsopslag samt personlige beskeder efter behov.
- Telefonisk kontakt efter behov
- Sociale arrangementer for forældre og familie mindst 4 gange årlig.
- Personlig kontakt ved aflevering/afhentning: Dette er udfordret fordi en del af vores børn kommer ved vores busser men vi opfordrer til at forældrene kommer i skoven en gang om ugen – og har altid kaffe på kanden fredag.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi inddrager alle børn i fællesskabet under hensyntagen til deres evt. særlige behov. Vi skaber et miljø hvor der er plads til alle uanset forudsætninger og forskellig baggrund. Eksempler fra hverdagen:

- Taler meget med børn om forskellighed, forskelligt udseende, at "munden kan drille når man taler", nogle børn kommer fra andre lande og taler et andet sprog med deres forældre
- I spisesituationer kan nogle børn have faste pladser, fordi de har behov for ro eller de sidder kortere tid.
- Man kan sove i huset i stedet for shelter, ældre børn kan hvile sig, hvis de har behov for ro men ikke at sove.
- Vores struktur er synliggjort med piktogrammer og billeder af de voksne
- Vores fysiske rammer skaber god mulighed for at børnene leger selv eller i små grupper og finder for med at sidde og kigge på biller eller lignende. Eller de kan "gasse" af på eget initiativ
- Vi har pga. vores fysiske rammer ikke mulighed for at en kørestol kan komme omkring. Men har et barn i en periode svært ved at gå længere distancer, kan vi bruge en klapvogn på gåturene

- Vi anvender Fri for Mobberi for at fremme forståelse for hinanden.
- Vi har fokus på sanseintegration og motorik som ofte er et svagt punkt hos udsatte børn.
- Vi er afslappede omkring uheld i bukserne. Pga udemiljøet har alle børn godt med skiftetøj og børnehaven råder også over en hel del til låns. Alle børn er iklædt tøj der kan klare udelivet og alles bærer præg af deres hverdag i mudder og krat.
- Vi drager nytte af de kompetencer nogle af vores medarbejdere har qua private forhold
- Bruger "børnelinealen" og har tæt kontakt med kommunen og PPRC omkring børn med særlige behov og udsatte familier.
- Sammensætningen af vores børnegruppe tænkes ind i valg af kurser og når vi løbende ændrer eller renoverer det fysiske miljø i skoven – hvilke behov har vi fx for opdeling i grupper.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

- I den ældste gruppe – rådyrgruppen arbejdes der med at sidde ned og holde koncentrationen i længere og længere perioder. Der introduceres lette opgaver med bogstaver og tal
- Vi har samarbejde med 2 skoler. Rådyrene er dels på besøg hen over vinteren på de to skoler til forskellige aktiviteter. I 2019 bl.a. musikalsk legestue, og juleklip. Børn fra SFO og indskolingen på de to skoler kommer på besøg hos os og har aktiviteter og leg med rådyrene.
- Når skolestart nærmer sig besøges alle de kommende skoler med det/de børn der skal starte i den pågældende skole. Dog undtaget skoler der kun indbyder til arrangementer uden for almindelig arbejdstid.
- I forbindelse med besøg udleveres relevant materiale til den kommende skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er altid åbne for besøg i børnehaven og tager imod relevante indbydelser i det omfang, det kan lade sig gøre i praksis. Eksempler:

- Vi inddrager forældre eller andre fra netværket til at komme og fortæller til vores projekter.
 - Vi tager på ture både helt lokalt og længere omkring til fx Nakskov bibliotek/teater, til havnen og fisker, til interessante lokale seværdigheder, på bondegårdsbesøg mv.
 - Vi deltager i aktiviteter i lokale kirker og på skoler.
 - Vi har samarbejde med to skoler, hvor vi besøger hinanden.
 - Vi samarbejder med dagplejere og legestue om at komme på besøg hos os med mindre børn.
 -
-

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer."

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Via børnemiljøvurderingen får vi indblik i, hvordan børnene opfatter det, og vi handler derudfra på punkter, der viser behov for forbedringer.

Vores børnemiljø i skoven er meget præget af naturen, og vi tænker derfor naturen ind i forhold til de muligheder, der er for leg og læring. Vi inddrager legeredskaber, træstammer, skovbund, grøftevand osv. i vores daglige aktiviteter og vi udvikler og udbygger det fysiske miljø så naturen fortsat er i fokus. De fysiske rammer påvirker også det psykiske miljø med meget plads, og vi udnytter pladsen i og omkring børnehaven til at skabe mindre grupper og muligheder for ro.

På ture i skoven bruges de undervejs opståede fysiske miljøer fx døde eller grøfter til spontane aktiviteter.

Selv om børnene er kort tid i huset, tænker vi også her i læringsmiljø og skaber fysisk og æstetiske rammer de indbyder til "indeleg" med legetøj, rolige rollelege eller fx puslespil, og hygge med dukker.

Vi er opmærksomme på relationer og konflikter, og hvordan de påvirker læringsmiljøet – og arbejder med at udvikle relationerne samt skabe rammer og struktur, der mindsker konflikter.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- *Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling*
- *Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag*
- *Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.*

Mål og definitioner	Tiltag	Tegn
At børnene får mod til at rykke grænser	- Møder børnene med forventning og krav om at de kan selv/prøver - Anerkender børnene i det de gør - Ser barnets initiativ - Highfive - Følger barnets ideer/spor - Siger "du kan godt". - Roser barnet for at prøve – også når det mislykkes	- At de kan selv - At de tør at fejle - At de prøver og bliver ved med at prøve
At de får dannelse	- Være det gode eksempel: siger godmorgen, ja tak etc. - Overholder bordskik - Taler om forskelligheder blandt mennesker, forskellige kompetencer, kulturer, religioner - Snakker med børnene om det, de mener er forskelligheder, italesætter - Være gode rollemodeller	- At de kan acceptere forskellighed: Italesætte "at sådan er han bare", acceptere forskellig behandling - At de udviser høflighed: ja tak, tak for mad, hilser
At de lærer at udvise respekt over for andre	- I børnehaven bestemmer de voksne og hjemme bestemmer far og mor - og det er ok - Have respekt og respekter de andres børns valg – guider barnet i, at det er ok at sige nej og at få et nej - Vi bakker hinanden op som voksne – ensartethed - Tælle til 3 i tilspidsede situationer	- At de gør det vi beder om - At de accepterer et nej eller ønske fra andre børn eller voksne - At de kan stå i kø - At de kan vise hensyn

At børnene udvikler robusthed både fysisk og psykisk.	- Går ture, træne udholdenhed, gøre dem selvhjulpne - Tager den ikke så nemme vej, når vi er ude - Giver plads til de svære følelser også - Ser også selvværd	- Fysisk: at de er glade for ture og klarer stigende fysiske krav over tid - At de håndterer træthed, smerte eller kedsomhed godt. - At de ikke giver op
At børnene udviser og udvikler selvstændighed	- rykker komfortzonen ved at guide til leg i "fremmed" gruppe, deltager i legen som voksen, er foran, ved siden af og bagved i processen - Skubber dem til noget, de ikke tror de kan - Anerkender og italesætter når de rykker sig - Giver medbestemmelse hvor muligt fx. Vælge sange, mad, tilvalg ved projekter - Giver plads til barnets egne lege og følger barnets spor	- At de selv kan klæde sig på, pakke ud etc. - At de selv opsøger nye relationer - At de selv kommer med ideer
At børnene udvikler tolerance og selvkontrol	- Træner selvkontrol fx at stå i kø - Lader barnet vide at det er ok at et andet barn selv vælger fx at være alene – tolerere andres ønsker - Bruger bamsevens redskaber omkring tolerance	- At de kan stå i kø – jo ældre, jo længere tid. - At de kan vise hensyn over for andre.

Evaluering:

På det enkelte barn:

- Vi ser udvikling mellem forældresamtalerne – inden samtalerne gøres status på de enkelte børn
- Udfylder dialoghjul

Sammenhæng til værdigrundlag:

- **Åbenhed:** Generelt har vi en accept af og respekt for det forskelligartede, som børnene oplever i deres hverdag. Vores samspil med omverdenen – skoler, kirker, forældre/bedsteforældre, Frederiksdal – giver muligheder for at prøve nye ting og nye miljøer.
- **Natur:** Hverdagen i naturen giver fysisk robusthed, indbyder til at udfordre sig selv – finde egne grænser og måske rykke ved dem. Fx røre ved insekter, springe over grøfter. Vi anvender den aktivt og bevidst til det.
- **Tryghed:** Nødvendig for udvikling. Vi giver den tryghed, der gør at børnene tør prøve sig selv af og er trygge i at udfolde sig selvstændigt. Samtidig skaber vi trygge rammer ved at indgå i legene sammen med dem, så alle børn får mulighed for at udfolde sig. Respekt over for andre er nødvendigt for at skabe trygge situationer.
- **Fantasi:** En fantasifuld tilgang til tingene ideer til at prøve nyt af. Skaber lege hvor børnene udvikler deres fysik og selvstændighed.
- **Udvikling:** Via faglig udvikling øver vi vores kompetencer til at støtte børnenes udvikling. Vi udvikler løbende læringsmiljøet så det byder på udfordringer og øger børnenes initiativ.

Samspil med andre temaer:

Alsidig personlig udvikling sker i samspil med andre og har dermed sammenhæng til social udvikling, ligesom at et normalt udviklet sprog er vigtigt for at skabe samspil med og tilknytning til andre. Kulturel forståelse og fællesskab er med til at styrke tolerance, dannelse og respekt over for andre. Natur og science er med til at udfordre børnene og rykke grænser fysisk og psykisk. Når der arbejdes med krop, sanser og bevægelse arbejdes der også med fysisk og psykisk robusthed, selvstændighed og der rykkes grænser.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Mål og definitioner:	Tiltag:	Tegn:
At barnets udvikler sociale handlemuligheder: Kommunikation (sprog og kropssprog) Forståelse for sociale spilleregler Samarbejde Konfliktløsning Rumme forskellighed og forskellige fællesskaber	- Sætte ord på, det vi gør - Sætte ord på det, børnene gør - Samarbejdsøvelser fx 2 om at bærer kasse med drikkedunke - Bogen "grib barnet" - Sætte ord på at vi er, som vi er - Bruger Fri for mobberi – være en god ven, sige stop. - Hjælpe børnene med at lege med forskellige.	-Alle kan være med i legen – børn kan komme hen og være med, bliver ikke afvist -Taler sig til enighed – indgår kompromiser på deres niveau. -Beder om hjælp fra voksen. -Siger til og fra verbalt -Kan sidde og vente, lytter til de andre, sidde ordentligt
At barnet deltager på forskellig form: Stabilt fremmøde – for barnets udvikling. Sociale arrangementer: stand in for forældre Fysiske rammer så alle kan deltage	Kommunikation med forældre om vigtigheden af, at man deltager i arrangementer – skaber fællesskab Kommunikation med forældre om, at børn bør møde stabilt. Bruge hjælpemidler så alle kan deltage fx klapvogn med på lang tur.	At børn og forældre deltager i arrangementer Børn møder stabilt

Kommunikation og forståelse af spilleregler		
At vi opnår en god relationsopbygning En til en (stærk) – en til mange (svagere) Plads til bedste venner – de stærke relationer. Inddrage og rumme andre i lege Leg – konflikt – løse den = styrket relation Barn-barn, barn-voksen, voksen-forælder: alle skal være gode	Lege hvor mange kan være med fx Hvad er klokken Hr. Løve, fæg-teleg Voksenstyret leg – samle mange i leg med "nye" venner og børn, skubbe dem lidt Voksne der leger med	Alle kan være med i legen – børn kan komme hen og være med, bliver ikke afvist Ser at andre er kede af det – trøster, henter voksen Hjælper hinanden med madpakkerne, åbner ting, rækker hinanden ting
At børnene udvikler og styrker deres evne til empati: Udtrykke følelser og behov Støttes i at følelser er OK!! "Aflæse andre" Ageren over for andre.	Fri for mobberi materiale Trin for trin Acceptere følelser børnene giver udtryk for som sorg, vrede Se ansigter, spejle børnenes udtryk, tydeligt kropssprog og mimik	Ser at andre er kede af det – trøster, henter voksen.
At børne har medindflydelse Demokrati Børn med til at definere fx projekter Valgmuligheder Barnets initiativ – følge barnets spor	Børnene er med til at bestemme, hvad der skal leges, samt reglerne for det De voksne går med børnenes ideer og tit opstår nye lege Rådyr bruger mere aktivt demokrati fx ved valg af ture mv. Afstemninger om fx mad	Respekterer flertallets beslutning Hvis de har været til at udvikle regler bliver det også respekteret Accepterer at man ikke altid får sin vilje Giver udtryk for deres egen mening -
At barnet udvikler demokratisk dannelse: Acceptere flertallet Acceptere andres meninger Alle har en stemme og en ret til en mening.	Børnene er med til at bestemme, hvad der skal leges, samt reglerne for det De voksne går med børnenes ideer og tit opstår nye lege Rådyr bruger mere aktivt demokrati fx ved valg af ture mv. Afstemninger om fx mad Støt børnene i, at det de siger og mener er ok	Respekterer flertallets beslutning Hvis de har været til at udvikle regler bliver det også respekteret Accepterer at man ikke altid får sin vilje.
Legens indhold og betydning: Forskellige roller Demokrati Acceptere forskellighed Konflikt håndtering og løsning Venskaber Dannelse – påvirker hinanden Sprog/kommunikation	Familelege – far, mor og børn Rollelege med fx superhelte Sige fra – stop	Rollelege opstår af sig selv Kalder på en voksen ved konflikter og fortæller, hvad de oplever Leger med flere forskellige børn.

Aflæse følelser – reaktioner, handlinger Fantasi og kreativitet.	Konflikter i legen løses med hjælp fra en voksen Bruge sproget til at fortælle hvad de vil Vi støtter om venskaber, hjælper med legeaftaler Går med i legen og udvide fantasien med det man selv har med.	
---	--	--

Evaluering:

På det enkelte barn:

- Vi ser udvikling mellem forældresamtalerne – inden samtalerne gøres status på de enkelte børn
- Udfylder dialoghjul

Sammenhæng med andre temaer:

Et udviklet sprog og evner for kommunikation er vigtigt for at indgå i sociale sammenhænge.

De sociale kompetencer betinges af at barnet selv udvikler sin egen personlighed og har et godt selvværd.

Naturen og oplevelserne i den styrker de sociale kompetencer viser undersøgelser og ofte forudsætter færdsel i naturen

De sociale kompetencer medvirker til at børnene kan indgå i fællesskaber og opnå en forståelse for andres kulturer.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

Mål og definitioner	Tiltag	Tegn
At barnet får komplet og nuanceret sprog: Nye ord og betydningen af dem Sætninger – konstruktion Tydelig udtale Sprogforståelse	Højtlesning, viden om de enkelte ord, synonymer Sange, rim, remser "tvinge" dem til at konstruere sætninger Vi bruger selv ord for alt, vi gør Bruger også komplicerede ord – ikke "børnesprog" Skabe fælles opmærksomhed om emner	Barnet leger med sproget – nye rim og remser, sange, digter historier Mariehøns: kan forstå en kort og præcis besked fx "hæng tasken på plads." Fasaner: forstå 2-3 beskeder (handling) Rådyr: forstå og udføre sværere beskeder med nuanceret sprog
At barnet får refleksionsevne: Børnene reflekterer over spørgsmål i projekter svarende til alder Handler på det der er sagt	Spørge ind til deres opfattelse Bede dem gentage Tale ud fra de tegninger de laver	Børnene genfortæller det de oplever – til både børn og voksne Børnene stiller spørgsmål, er nysgerrige, indgår i dialog.
At barnet får kognitive og analytiske kompetencer Tænker løsninger Forstår konsekvenser alderssvarende	Tale tydeligt, tydeligt kropssprog og mimik	At børnene ud fra guidning selv kan løse konflikter At børnene selv ser løsninger på udfordringer

Tolker sproget rigtigt ud fra tale, mimik, krop mv.	Være foregangsmennesker, guide dem videre til løsninger Guide dem til at tale sammen Spørge ind til situationen.	At børnene henvender sig til de voksne hvis de ikke selv kan klare situationen.
At barnet mestrer krops-, tale-, skrift- og billedsprog Vise med krop, hvad de føler – svarende til det de siger Aflæse mimik og kropsprog Tale med god udtale Bruge ordene, godt ordforråd Kan italesætte handling på billeder Begyndende skrift, kendskab til bogstaver, tal	Bruger kort med mimik og følelser Synliggøre alfabet, tal mv omkring i børnehaven Rim og remser med bogstaver Voksne taler tydeligt, gentager det, børnene siger Masser af tale og læsning Billedbøger – de sætter ord på	At børnene er klar til at modtage "undervisning" i førskole SFO. Kan skrive eget navn, kende fulde navn og adresse. At de kan føle og vise empati At børnene sætter ord på sine følelser, når de er kede af det At de kan sætte ord på, hvad andre føler ud fra mimik fx via billeder.

Evaluering:

1. Dialoghjul som udgangspunkt for samtaler med forældre.
2. Dialoger med kolleger.
3. SMITTE model på projekter med sprog som tema.
4. Børnemiljøvurdering.
5. Sprogvurdering af alle børn og evt. samarbejde med høre/tale konsulent.
6. For børn med store udfordringer anvendes materialet TRAS

Sprog i forhold til vores værdier:

FANTASI: Bruger sproget i rollelege, fantasier, historier, fantasilege i fællesskab som fx dinosaurer.

ÅBENHED: At børnene har en stemme – de tør sige noget, de fortæller ting. Vi hilser og taler til andre vi møder. En accept af alle børn uanset udfordringer. Vi møder børnene åbent, når de fortæller.

UDVIKLING: Børnene kan formulere deres ønsker og dermed påvirke udviklingen. Børnehavens udvikling og læring påvirker børnenes sprog. Samarbejder med fagpersoner. Udvikler vores arbejde med sproget via kurser og det faglige samarbejde.

Natur: Oplevelser i naturen og med naturens materialer indbyder til samtale og til at tale sammen om hvad dyr, planter og naturfænomener. Den skifter og dermed opstår der helt af sig selv nye emner og ord der skal kendes og bruges.

TRYGHED: Sproget er vigtigt for at skabe tryghed. At vi taler om hvordan vi taler med og til børnene giver troværdige og trygge voksne.

Sammenhæng til andre temaer:

Sproget er nødvendig baggrund for at indgå i sociale sammenhænge og fællesskaber. Evnen til at stille spørgsmål og forstå andre er med til at give mulighed for personlig udvikling ligesom, at det skaber forståelse for andre mennesker og kulturer. I naturen er sproget et redskab til at undre sig og stille spørgsmål og dermed indsamle viden samt øge oplevelsen, Et godt sprog er også med til at skabe forståelse for egen og andres kroppe.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

Mål og definitioner:	Tiltag:	Tegn
At vi tilbyder alsidige og målrettede bevægelsesmuligheder Legeplads med muligheder Tid på åbne pladser Blanding af spontanitet og planlagte udfordringer	Skoven er en stor legeplads. Vi har tilføjet motoriske forhindringer som kan bruges på alle alderstrin Bruge fodboldbane og andet boldspil Går ture i skoven, hvor vi følger barnet i lege med bevægelse fx er vi rumraketter Bruger gymnastiksal og badmintonhal Laver sanglege og fredagsrock.	De har grundmotorikken på plads: Løber lige ud, op og ned, ujævnt Hoppe, hoppe over, på 1 ben Kravle
At børnene bruger kroppen som sammensat sansesystem. Mulighed for at bruge alle sanser hver dag Bruge sanser årstidsrelateret	Går ture i skoven efter regn, i sne og sol, nye dufte/lugte Vildmarksture hvor insekter studeres og røres ved Vi smager på naturen Stilhed ved spisning og andre perioder med ro til at sanse Vi kaster med børnene og udfordrer balance Bruger sansestien!	Lyst til at smage og røre Tilkendegiver ønsker om at opleve stilheden, lægger sig selv på fx sansegynge Balancerer på alt, der kan balanceres på De færdes hjemmевant i sansestien og bruger redskaberne

At børnene kender og mærker deres krop og andre kroppe. Viden om kroppen Føle kulde og varme Kende hinandens kroppe og forskelligheder.	Er ude hele året Bamsemassage Bare tæer i mudder og sne Lave portrætter og selvportrætter Kamplege Opleve at være våd kontra tør Sætte ord på kropsdele Hvad gør tøj ved kroppen? Bruger tegninger af dreng/pige krop – forskelle Synge hoved, skulder, knæ og tå Spørger ind til smerte på 1-10 skala	Kropslige lege – bruger kroppen af sig selv, kommer med de andre De kan mærke om de fryser, er varme, svimmel, forpustede eller trætte
At børnene udfordres og selv eksperimenterer med kroppen. Vores miljø indbyder til at udfordre og eksperimenterer med motorik og balance Afslappet forhold til kroppen – åbenhed for at eksperimenterer	Børnene får "lov" til at løbe, kravle højt, cykle, balancere osv. Vores politik er at de kan undersøge kroppe til en vis grænse, hvor vi blot spørger ind til hvad de laver med nysgerrighed Vi udfordrer styrke og udholdenhed – gåture, arbejde, løbe og cykelture Vi tager på stranden og bader, vandleg i skoven. Vi undersøger hvor langt man kan og tør hoppe over grøfter og andre ting Vi sidder stille 5 minutter ved spisetid De ser hinanden uden bukser på ved toiletbesøg og kan se forskel på køn	At de gerne vil udfordres på fx at løbe langt eller hoppe højt Selv skaber lege hvor de udfordrer sig selv og hinanden De udvikler god motorik og balance samt udholdenhed og synes det er sjovt at deltage i sport og motion med familien også De har et afslappet forhold til at se hinanden uden tøj på og ved, at der er forskel mellem køn og inden for køn.

Evaluerings:

7. Personalemøder: Vi arbejder på at udvikle en model, hvor motorikken vurderes inden for de første 3 måneder barnet er i børnehaven. Herefter udpeges indsatsområder for det enkelte barn. Disse evalueres løbende individuelt.
8. "Sansepolititi": de voksne holdes op på det – at børnene får lov.

Krop og bevægelse i forhold til vores værdier:

FANTASI: De bruger kroppen, når de leger fantasilege, rører og smager og udfolder sig fysisk i legene.

ÅBENHED: Børnene og vi er åbne over for forskellige kroppe og forskelle på køn mv.

UDVIKLING: Børnene udvikler deres motorik og sanser i skoven. De får god kondition, de udfordres på sanser og udvikler deres balance.

NATUR: Vi bruger naturen til at udvikle kroppen og udfordre sanserne.

TRYGHED: Ved at udvikle motorik og sanser gør vi børnene trygge ved at bruge deres krop. Ved fokus på forskellighed gør vi dem trygge ved deres egen krop – den er fin som den er. Vi bruger kropskontakt til at skabe tryghed.

Sammenhæng til andre læreplanstemaer:

Kroppen er en vigtig del af kommunikation, og kontrol over den skaber bedre og tydeligere kommunikation. Dermed spiller den også ind på sociale sammenhænge og udvikling. For at udforske og eksperimentere i naturen skal man bruge sine sanser og sin krop og kende, hvordan man gør det bedst samt mærke sine egne grænser. Der er masser af personlig udvikling i at udfordre både krop og sanser. Når man leger og bruger kroppen i fx sanglege, danser eller spiller bold udvikles både fællesskab og sociale bånd, ligesom man oplever traditioner og historie i gamle lege og spil.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

At børnene kender naturen: Planter, dyr, spor, efterladenskaber Landskaber Via sanserne føle, smage, lugte. Respekt for naturen. Jord-bord.	Undersøge det vi finder – døde dyr, levende, efterladenskaber Projekter med indhold om smag, lugt og følesans Projekter om skrald og nedbrydning Være ude uanset vejr og vind- og oplever, at være våde og fryse eller opleve solens varme stråler Projekter hvor vi sår og/eller høster og spiser afgrøder.	At børnene: - Selv undersøger - Husker viden.
At de fordyber sig, eksperimenterer, sanser: Mærker naturen: Vejret, årstider, overflader, underlaget, smag, lugt lyde I et børneperspektiv. - Undersøger dyreliv. - Udviklingslære.	Lade børnene bruge sanserne, prøve af, udforske Eksperimenterer i f.eks. projekter om nedbrydning Åbner muligheder for naturvidenskabelige forsøg Undre os sammen med børnene og undersøge sammen med dem Følge børnenes spor ud i naturen.	Stiller spørgsmål Giver udtryk for at de hører, ser, mærker, smager og lugter undervejs i naturen Kommer med forslag til noget vi kan undersøge
At de bevæger sig i naturen. Motorisk udfoldelse og udfordringer.		- At de går turene med glæde, ikke giver op

Voksne sammen med børn.	Går ture: lange ture, udfordrende ruter, udfordrer den psykiske udholdenhed Tager til stranden Søger motoriske udfordringer på naturens materialer. -	Selv tør at søge motoriske udfordringer.
At de får fokus på udeliv Man kan lave mange ting ude – f.eks. mad Give børnene færdigheder til at færdes i og bruge naturen ”overlevelse Glæden ved at være ude.	Laver bål Mad på bål, spiser ude i al slags vejr Sover i shelter hver dag Projekter om at skaffe mad i naturen – høst, jagt	Viser familien at de har kendskab til overlevelse i naturen Senere i livet holder fast i lysten til udeliv
At de kender fænomener og lovmæssigheder. - Vejr og årstider. - Naturlove f.eks. tyngdekraft.	Vi stiller produktive spørgsmål og genererer derved spørgsmål fra børnene Taler om årstiderne – samtidig med, at vi mærker dem og ser dem i naturen Er opmærksomme på naturlove og naturfænomener – hvad er skyer lavet af? Hvad kan flyde og hvad synker? Undrer os sammen med børnene og undersøger derefter sammen med dem.	Selv fortæller om disse. Selv spørger ind og undrer sig.
At de LEGER i naturen - Kreativitet – åbne lege - Fantasi - Motorik - Hulelege - Rollelege - Lege der udvikler sig.	Tingene ligger frit tilgængelige til at bruge Børnene har frihed til at lave huler, opfinde lege og fantasi redskaber. Vi bruger naturelementer til at fremme rollelege.	At de alle steder i naturen bare kaster sig ud i lege Selv opfinder lege og redskaber af de materialer, de finder.
At de får matematisk opmærksomhed. - Tælle - Farver - Former - Afstande, længde, højde.	Tæller dyr, insekter, løber omgange, tæller personer Ser farver i årstiderne, på planterne	At de selv finder farver og former og tæller. når vi går.

	Former på bladene, stenene. Introducerer tidsbegrebet fx ved at bruge time-timer, tager tid på cykel/løb.	At de har kendskab til tallene minimum 1-10 og kender farverne.
--	---	--

Evaluerings:

På det enkelte barn:

- Vi ser udvikling mellem forældresamtalerne – inden samtalerne gøres status på de enkelte børn.
- Udfylder dialoghjul

På det samlede plan:

- Læreplaner skal gennemgås og evalueres hvert 2 år og godkendes af bestyrelsen.
- Læreplaner er altid et punkt på personalemøder – hvad kan vi gøre bedre?
- Spørger skoler – er der forskel på tilgang til og viden om naturen?

Sammenhæng til andre temaer:

Naturen indbyder til at bruge sproget samt samarbejde og hermed brug af sociale kompetencer. At stille spørgsmål og få eller selv finde svar styrker også sproget og ønsket om at kommunikere. Naturen byder på masser af muligheder for prøve egne grænser af og udvikle sin person. Den indbyder også til at bruge kroppen og at lære kroppens grænser for fx udholdenhed og temperaturer at kende. Når vi færdes i naturen gør vi det i et fællesskab, og projekter om høst og jagt indebærer også kendskab til kultur, traditioner og historie.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet."

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.*

Mål og definitioner:	Tiltag:	Tegn:
At børnene eksperimenterer i æstetiske læreprocesser. Bruger fantasi, forskellige materialer Skaber noget Prøver af – med fokus på processen	Bruge naturens materialer i tegninger, dekorationer Bruge hænder og fingre i mudder, ler og maling Bruge forskellige kreative teknikker Spørge ind til processen og barnets tanker – og ikke fokus på resultatet Børnene selv skaber ting af det de finder	At børnene tør og prøver – eksperimenterer, bruger alle materialer og selv finder på ting, de skaber ud af alt muligt
At børnene opnår indsigt og forståelse for forskellige kulturer Kender dansk mad, traditioner og musik Kender udenlandske traditioner, mad og musik Danmarks historie -	Vi afholder Jul, Påske, fastelavn og Skt. Hans, hvor børnene lærer de danske traditioner. Børnene møder mad og traditioner fra andre lande via børn med udenlandsk baggrund Taler med børnene om at traditioner kan være forskellige andre steder Går i kirke som en kulturelt betinget tradition Smager mad fra andre lande Bruger Sigurd Barrets Danmarkshistorie	At børnene genkender traditionerne fra år til år At de fortæller om andre kulturer og traditioner og spørger ind til det/interesserer sig for, hvordan det er andre steder At de kender til forskellig mad

	Læser historier fra Danmark og andre lande.	
At vi inddrager lokalsamfundet At lokalsamfundet får indblik i og glæde af børnehaven og at vi får gavn af lokalsamfundet som tilføjelse til læringsmiljøet	Bruger gymnastiksal i Sandby Tager til musik på skole Går i kirke Bruger lokal købmand Inviterer dagpleje og skoler på besøg hos os Holder Åbent hus-arrangementer med offentlig adgang Bruger Sansestien Samarbejder med lokalt ældrecenter	
At børnene arbejder med og kender til litteratur, billeder, musik, fortælling og æstetik	Læser bøger Hører musik, synge, lave sanglege – nyere som gamle Bruger forældre eller andre vi kender med musikalske evner Vi har naturens æstetik hele året skaber fokus på den Pynter børnehaven med børnenes kreationer	At børnene genkender musik og historier Kender traditionelle sanglege, synger sange derhjemme Selv finder på små historier eller skuespil At de selv får øje på æstetikken i naturen og foreslår udsmykning af børnehaven eller selv laver udsmykninger
At vi bruger kulturtekniske redskaber (IT)	Bruger Ipad/tlf til: Oplæsning Billeder Søge information Musik Små film Holder "biograf" i huset	Børnene kender til brug af nettet og ved hvad man kan bruge det til. De efterspørger selv, at vi kan finde informationer eller andet på nettet.
At vi styrker ydre indtryk til indre udtryk At de indre tanker og følelser kommer til udtryk gennem	At vi støtter op om kreative processer Spørger ind til tanker bag det de laver	At vi ser børnene udtrykker deres tanker og følelser kreativt

kreative processer som at tegne, male, danse.		
---	--	--

Evaluering:

1. I hverdagen – genkendelse og spørgsmål fra børnene.
2. Forældre og andre fortæller i forskellige sammenhænge, at børnene kender til traditioner, mad, musik og litteratur og spørger nysgerrigt ind til andres.
3. Når vi evaluerer projekter med dette tema som fokus

Sammenhæng med andre temaer:

Sproget er en del af vores historie og kultur lige såvel som det er en vigtig medspiller i fællesskabet. Litteratur er en kæmpe brik i arbejdet med sprog og sprogudvikling. Når vi arbejder med andre kulturer f.eks. fremmed mad fremmer vi den personlige udvikling i forhold til at prøve nye ting og finde ud af hvem er jeg og min baggrund. Samtidig er det med til at skabe en fællesskabsfølelse og en social udvikling i forhold til netop det fællesskab. Når man arbejder med mad og musik fra både vores egen og andre kulturer kommer sanserne i brug og dermed påvirkes kroppen. I vores børnehave indgår naturen som vigtig del af æstetikken og bruges ofte som en del af udsmykningen i børnehaven. Når vi har projekter med kulturelt fokus som f.eks. eventyr anvender vi i høj grad stadig naturen som baggrund og medspiller i projektet.

Kultur fællesskab og æstetik i forhold til vores værdier:

FANTASI: Bruges i alle kreative processer, stimuleres og vækkes i ved oplæsning og fortællinger.

ÅBENHED: Forståelse for andre kulturer, deres mad, musik og traditioner betinges af åbenhed.

UDVIKLING: Børnene udvikler deres forståelse og accept af andre via kendskabet til andre kulturer. De udvikler deres kreative evner og fantasi ved at indgå i kreative skabelsesprocesser og deres forståelser for samfundet og omverdenen via oplæsning.

NATUR: Naturen indgår som vigtigt del i de æstetiske og kreative processer, den indgår i maden og danner baggrund for skuespil og fortællinger.

TRYGHED: Ved at kende til og forstå andre kulturer bliver børnene mere trygge ved dem og også mere tryk ved deres egen baggrund. At bruge de kreative processer til at give udtryk for tanker og følelser skaber baggrund for en dialog der kan øge trygheden hos barnet med større forståelse for egne tanker og følelser.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi anvender SMITTE metoden til at planlægge og efterfølgende evaluere vores projekter. Vi knytter hvert projekt til 1-2 læreplanstemaer og evaluerer, om vi opnåede det, vi ønskede i forhold til målene for de pågældende temaer. Da vi har en del projekter, der går igen hvert år, kan vi gå tilbage og se evalueringer igennem inden vi planlægger næste omgang af projektet. Det gør vi til personalemøder, der ligger ca 1 gang pr måned. Vi ser løbende på, hvordan vores arbejdsstruktur og kommunikation blandt de voksne fungerer – og finder nye muligheder, hvis det ikke gør. På samme møder følger vi op og evaluerer på forskellige pædagogiske tiltag, vi har sat i gang. Vi ser på, om vi har nået ønskede mål/delmål og diskuterer om vi skal ændre praksis eller finde nye veje. Vi skriver ud til gruppen på famly, når vi hver især har gjort en erfaring med et pædagogisk tiltag.

Vi bruger dialog med PPRC til at reflektere over vores pædagogiske praksis og arbejder på at få en faglig sparringsgruppe op at køre sammen med en anden skovbørnehave.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi arbejder løbende med vores læreplan i forhold til især de 6 temaer. Hvert andet år tager vi den samlede læreplan op til evaluering og sammenligner det skrevne med det, vi gør i praksis. Dette foregår på vores personalemøder. Evalueringen kan f.eks. indeholde at et par medarbejdere mellem to møder har ekstra fokus på, hvordan vi gør i praksis på nogle bestemte punkter. Derefter diskuterer vi så, om det lever op til det vi selv skriver. Derefter beslutter vi, om vi vil ændre læreplanen, eller om vi skal lave en plan for bedre at leve op til det vi gerne vil.

